

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Apteekkitalouden ja – sääntelyn valmisteluryhmän työpaja 25.6.2024

Agenda

8.30 Kahvi

9.00 Työpajan avaus

- Alustava hallituskauden aikataulutus
- Päivän tavoite

9.15 Vision läpikäynti

9.45 "Myytit rikki" - ensimmäinen työosuus

10.00 Valmistelevan tehtävän purku - toinen työosuus

10.45 Lounas

11.15 Valmistelevan tehtävän purku - kolmas työosuus

12.15 Tiedonhallinta - neljäs työosuus

12.45 Syksyn organisoituminen

- Laskentaryhmän ja muiden tarvittavien alatyöryhmien perustaminen
- Syksyn kokoukset

13.00 Työpajan päättäminen

Osallistujat

Pelkonen Lauri (STM)
Tahvanainen Heidi (STM)
Westerholm Aleksi (STM)
Metsävainio Tuija (STM)
Leena Reinikainen (Fimea)
Marjukka Aarni (Fimea)
Päivi Kiviranta (Fimea)
Marja-lisa Laukkonen (THL)
Jaana Harsia-alatalo (Kela)
Antti Saastamoinen (KKV)
Haapajärvi Virve (TEM)

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Työpajan avaus ja päivän tavoitteet

	2024	2025	2026	2027
Säästö HE I	06/24 lausunnoille	01/25 voimaan		
Apteekki: sujuvoittaminen	12/24 ehdotukset?			
Apteekki: talous HE		04/25 lausunnoille	01/26 voimaan	
Apteekki: toiminta HE	09/24? itsehoitolääkkeet 12/24 lääke- neuvontaselvitys	06/25 koneellinen jakelu	03/26 lausunnoille	01/27 voimaan
Lääkityslista: I HE	11/24 konseptin päivitys	03/25 lausunnoille 09/25 voimaan		
Lääkityslista: II HE			03/26 lausunnoille	01/27 voimaan
Läaketietovaranto: HE	12/24 toteutettavuuden arviointi	?	?	?
Arviointitoiminta: HE		?	?	?
Säästö HE II?			03/26 lausunnoille	01/27 voimaan
Selvitykset			Omistajuus & hankinta	

Työpajan tuotokset

- Toimenpidelistä muutoksista, jotka toteutetaan hallituskaudella
 - HE talous
 - HE toiminnalliset muutokset
 - Tarvittavat selvitykset
 - Sujuvoittamisasiat?
- Talous HE:n "projektointi"
 - Käsiteltävät asiat ja aikataulun täydennys
- Tarvittavien alatyöryhmien tunnistaminen ja toiminta
- Seuraavaan hallitusohjelmaan siltaavat selvitykset ja raportit

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Kehittämisen visio

Punainen lanka työhömmme

Mitä?

Apteekkitoiminnan ja talouden vaiheittainen uudistus

Miten?

Apteekkijärjestelmä toimii kiinteänä osana sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmää

Miksi?

Jotta palvelut toimivat turvallisesti ja kustannusvaikuttavasti, vastaavat asiakkaiden tarpeita ja lääkehoidot toteutuvat onnistuneesti

Kuinka siihen päästään?

Apteekkitalous HE

- Apteekkien rahoitus on riittävä ja kannustimet oikeansuuntaiset

Apteekkitoiminnan HE

- Apteekit toimivat (tehtävät) osana hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluita

Tiedonhallinnan HE:t

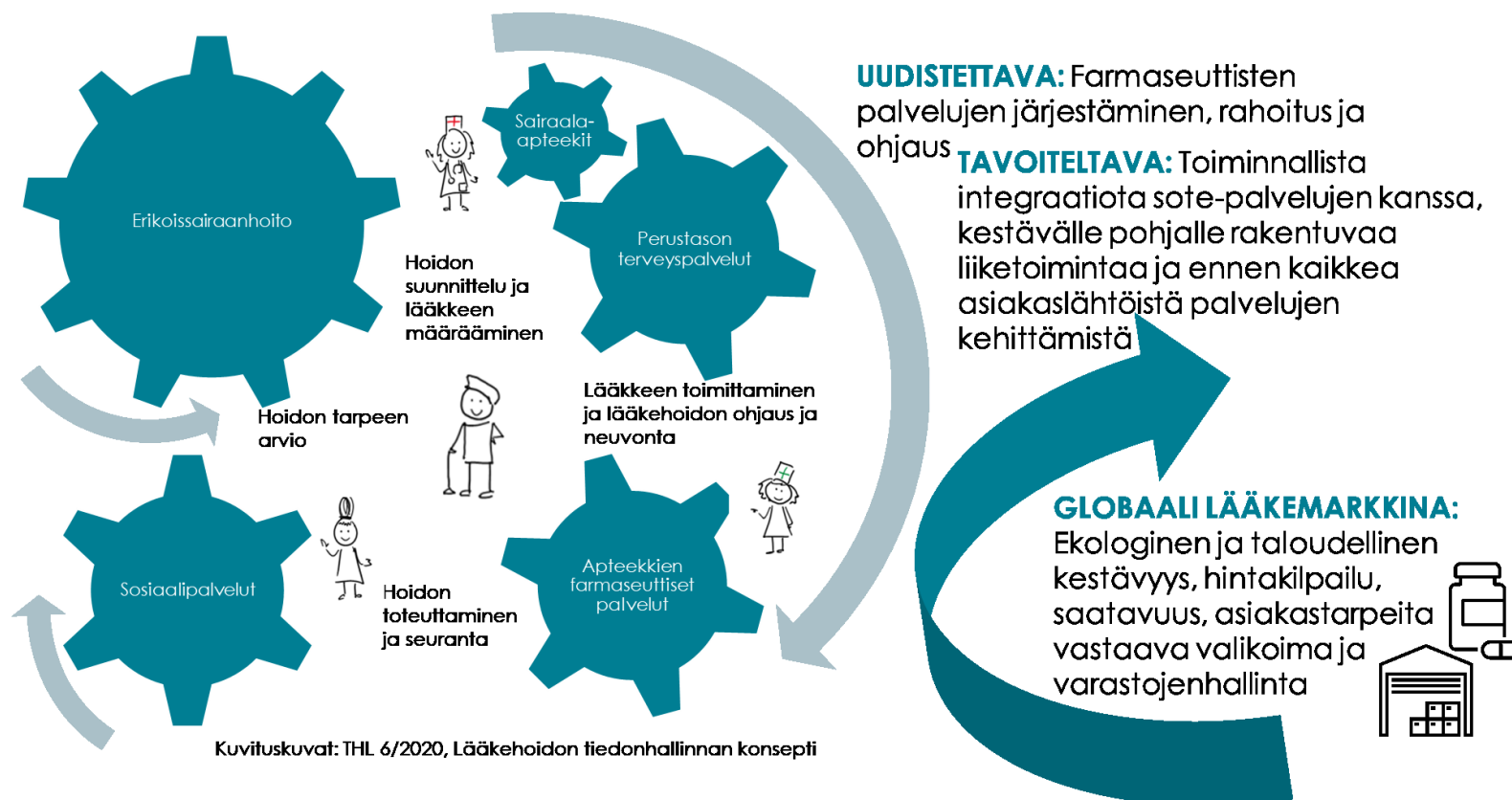
- Apteekkien tehtävissä tarvittava tiedonhallinta (yhteentoimivuus) organisoidaan sosiaali- ja terveyshuollon periaattein

Visio pitkäjänteisessä kehittämisessä: Apteekkijärjestelmä on kiinteä osa sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmää

- **Apteekit toimivat osana hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluita - tehtävät**
 - Lääkkeen toimittaminen on osa asukkaan palveluketjua (ydintehtävä)
 - Apteekki [voi/pitää] tuottaa lääkehoidon tukipalveluja sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeisiin
 - Järjestäjä/tuottaja - roolitus, mahdollistava kehikko, palvelujen sisältövaatimus & rahoitus osa palveluketjuja ja – kokonaisuuksia (HVA:t, HKI ja HUS)
 - Fokus farmaseuttisissa palveluissa, koska kontekstina on apteekki
 - Seurannan ja ohjauksen rakenteet: palveluverkko, varastot, toimitus ja muut farmaseuttiset palvelut
- **Apteekkien tehtävissä tarvittava tiedonhallinta organisoidaan sosiaali- ja terveyshuollon periaattein – varmistetaan yhteentoimivuus**
 - Lääkehoidon kokonaisarkkitehtuuri, Kanta-reseptikeskus (lääkityslista ja toimintamallit lääkehoitoprosessissa), apteekkien tietojärjestelmien tiedonhallinnan ohjaus (katveja; tiedon yhteentoimivuus, tietosuoja ja -turva)
- **Apteekkien rahoitus on riittävä ja kannustimet oikeansuuntaiset - integroitu kehittäminen**
 - Tehokas palvelutuotannon organisointi
 - Kannusteet kehittää ja tuottaa palveluinnovaatioita

Visio pitkäjänteiseen kehittämiseen: Apteekkijärjestelmä on kiinteä/ **toiminnallinen** osa sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmää

NYKYILAN ONGELMA:

Apteekkien farmaseuttiset palvelut toimivat irrallaan muun sote-palvelun kokonaisuudesta

Alueellisella kehittämisellä on luotu hyviä toimintamalleja, mutta pysyvyys on heikkoa henkilövaihdosten tai hankerahoituksen päättyttyä...

Keskustelua

- Apteekkitoiminta on vastaavantyyppinen kuin työterveyshuolto
- Tavoitteena saada toiminnallisesti toimimaan yhteen sote-palvelujen kanssa
- Eriytetty rahoitus haastaa tilannetta, kuka maksaa yhteistyön? Pitääkö hyvinvointialueiden
- Voisimme jossakin kohdin selvittää, mitä farmaseuttisilla palveluilla on saatu aikaan sairaaloissa
- Tulisi pyrkiä sanoittaa järjestämisen kehikkoa osana työtä
- Rahoituksen näkökulmasta oleellinen kysymys, pitääkö rahan tulla kokonaan lääkkeen myynnistä
- Mahdollistava lainsäädäntö, ei HVA tulee säilyä mahdollisuus tuottaa palvelut myös itse
- Hyvä katsoa aikaisempia selvityksiä apteekki&HVA yhteistyöstä

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Pajan työosuudet

Työstö yhdessä

1. "Myytit rikki"
2. Kuvasta puuttuvat asiat

Työstö pienryhmissä

3. Kunkin asiakokonaisuuden tuotokset, vaiheistus ja käsittelyjärjestys

Työstö yhdessä

4. Tiedonhallinta

Sosiaali- ja
terveysministeriö

”Myytit rikki” – ensimmäinen työosuus

Faktaa apteekkitoiminnasta - "myytit rikki" 1/2

- Huomioidaan apteekkien kokonaiskannattavuus, tarkoittaa apteekkeja ja erillisyhtiöitä kokonaisuutena
- Maan kattava apteekkiverkosto, mitä tarkoittaa?
- Apteekkiverkosto on hyvin eriytynyt
- Kyläkauppatuki, onko siinä jotain, mitä voidaan benchmarkata
- Onko apteekkarit kroisoksia
- Puhutaanko apteekeista vai apteekkareista
- Apteekkivero, onko tukielementti? Jos halutaan tuki, tulee tehdä kyläkauppatuen tyyppinen. Nykyinen malli on fiskaalinen vero
- Järjestelmässä on vuotoja
- Apteekkitalous ei ole läpinäkyvää
- Vapaan kaupan rooli epäselvä
- Hintapumput olemassa
- Henkilöyrittäjä ei ole järkevä yritysmuoto - osakeyhtiö olisi yritystoiminnan kannalta riskittömämpää

Faktaa apteekkitoiminnasta - "myytit rikki" 2/2

- Lääkitysturvallisuus ja varautumien paranee – kirkas tavoite
- Apteekit on kiinteä osa sotea
- Apteekkijärjestelmän johtamiseen tarvitaan työvälineitä
- Farmaseuttinen osaaminen apteekeissa - meneekö hukkaan
- Mikä on lääkeneuvonnan rooli apteekeissa, saako oikeasti neuvontaa?
- Apteekit ovat erilaisia, osassa terveydenhuollon kulma on vahvasti esillä
- Tutkittu tieto ja tietopohja, vaikutusten arviot
- Mikä oikea tapa miettiä apteekkipalvelujen riittävyttä? Yhdenvertaiset palvelut voivat sisältää eri pituisen matkan apteekkiin
 - Palvelupisteitä on 114 kpl
- Ei myydä lääkkeitä: reseptiläkkeet myyvät itse itsensä, OTC ja ei-läkkeet on eri asia
- Apteekkivero, onko oikeasti tulo valtiolle (valtio maksaa osan)
- Edetään nopeasti, todellako? Työtä on aloiteltu jo ehkäpä vuonna 2010
- Isojen apteekkien talous? Meneekö niillä oikeasti huonosti?
- Apteekkien osuus lääkekakusta --> isompia asioita tapahtuu muilla ketjun tasoilla

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Valmisteleavan tehtävän purku – toinen työosuus

Ryhmätehtävä II

- Kuvan perustana HO-kirjaukset. Huomioiden aiemmassa selvitystyössä tunnistetut riippuvuudet, **puuttuuko jotakin, jotta saadaan valmista?**

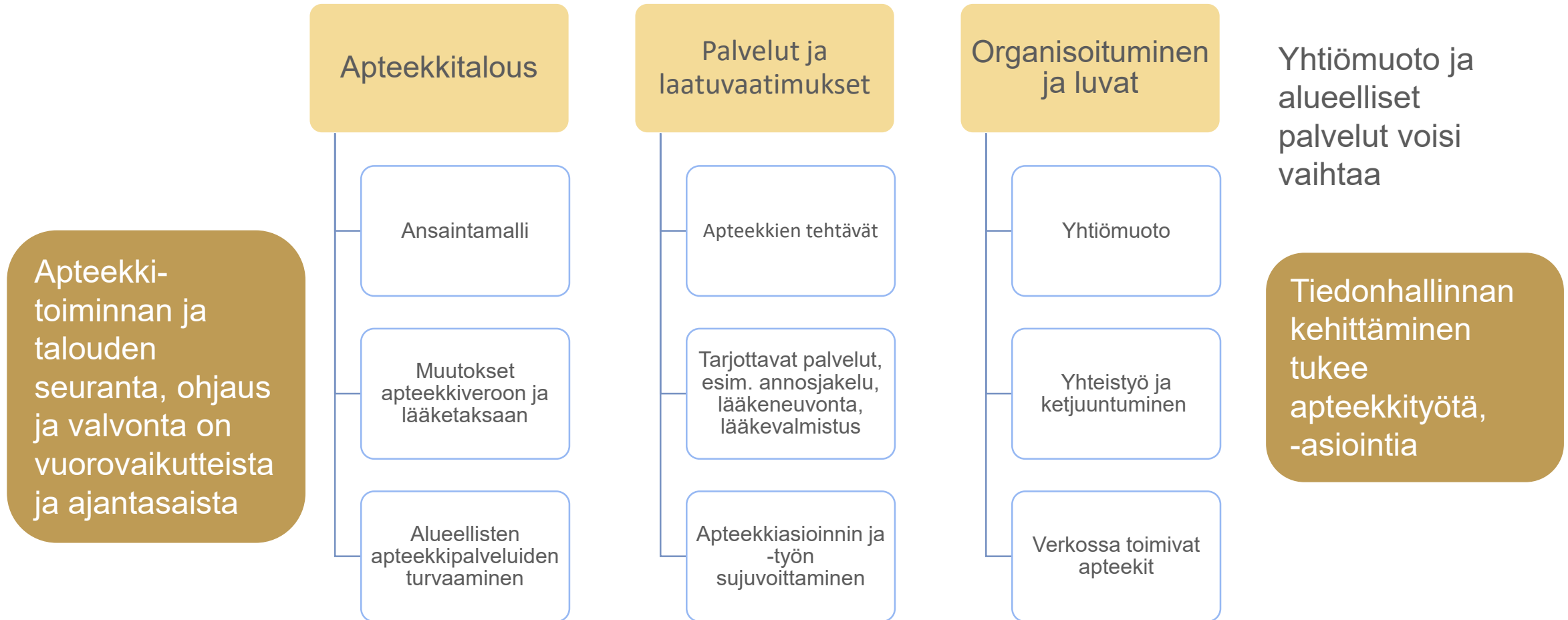

- Viime kokouksen toimeksianto:
 - Kukin organisaatio kertoo valmistelevan tehtävän osalta

Apteekkitalouden ja –toiminnan kehittäminen

Apteekki toimii kiinteänä osana hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystaloutta

Apteekkitalouden ja –toiminnan kehittäminen, v2

Palvelut vastaavat asiakkaiden tarpeita ja toimivat turvallisesti sekä kustannusvaikuttavasti.
Lääkehoidot toteutuvat onnistuneesti.

Apteekki on toiminnallisesti osa hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystaloutta

Työosuuden II purku

- Apteekkitalous
- Ansaintamalli liittyy moneen: verotus...
- Itsehoito: yhteys ansaintaan

Työosuuden II purku

- Palvelut ja laatuvaatimukset
- Lääkevalmistus EU-direktiivin mukaiseksi, voisi olla kypsä säädösmuutoksiin (pakettiin apteekkitoiminnasta)
- Palvelut
 - Etäpalvelut: Fimean rooli ja mahdollisuudet puuttua
 - Eri sovellukset, noutolokerikot, palvelupiste
 - Verkkopalvelut linkittyy EHDS
 - Asioita: lääkeneuvonta, tiedonhallinta jne.
 - Pohdittava, sääntelyn taso yksityiskohdat vs. Sääntelyn kehikko
- Itsehoito: lääkeneuvonta, apteekkitalous

Työosuuden II purku

- Organisoituminen ja luvat
- Omistajuus teemana osana yhtiömuotoa --> tehdään selvitys omistajuudesta
- Verkossa toimivat apteekit
 - Linkittyy alueelliseen apteekkipalvelujen turvaamiseen
- Yliopiston apteekkien asema

Työosuuden II purku

- Seuranta, ohjaus ja valvonta vuorovaikutteista

Työosuuden II purku

- Tiedonhallinta

LOUNAS klo 10.45-11.15

Pienryhmäjako

Tämä huone

- Lauri Pelkonen
- Tuija Metsävainio
- Jaana Harsia-Alatalo
- Antti Saastamoinen
- Päivi Kiviranta
- Aleks Westerholm

K203 Scientia

- Heidi Tahvanainen
- Marja-Lisa
Laukkonen
- Leena Reinikainen
- Virve Haapajärvi
- Marjukka Aarni

Ryhmätehtävä III

- Tavoitteena päästä kuvasta yksi "steppi syvemmälle"
- Mikä on kunkin kokonaisuuden tuotos tällä hallituskaudella?
 - Mitkä kokonaisuudet ovat kypsiä lainsäädäntöön tällä hallituskaudella?
 - Millä muilla keinoilla voidaan edistää asiaa?
 - Missä tarvetta vaiheistaa ja miten?

Ryhmätehtävän III purku: Talous HE ½ - Seminarium

- Asiat säädösmuutoksiin

- Apteekkivero (tasausmekanismi/tarvittavien toimipisteiden ylläpito)
 - Onko perustetta, jos on, miten määräytyy
 - Ohjaava vaikutus?
 - Jos ei apteekkiveroa, voiko lääkkeet maksaa eri verran eri alueilla?
- Lääketaksa, hintasidonnaisuus? Tulisi palkita tehtyä työtä
 - Kannustin toimittaa edullisinta
 - Verkkoapteekit, alempi taksa?
 - Tukkuhinta-alennukset? Samanhintaisuusperiaate?
- Yhtiömuoto, vaikuttaa tuloverotukseen
- Ketjutoiminta
- Seurantaryhmästä:
 - miten kompensoidaan uudistuksessa häviävälle menetys?

- Käsittelyjärjestys

Henkilöyhtiöstä
osakeyhtiöön
muuttaminen, mitä
tarkoittaa nyky-
sääntelyyn

->

apteekkivero, void
aanko soveltaa,
miten?

-> lääketaksa

Ryhmätehtävän III purku: Talous HE 2/2 Scientia

- Asiat säädösmuutoksiin
 - Apteekkiveron vaihtoehdoksi suorien tukien järjestelmä
 - Saattaa edellyttää vaiheistusta, HO-verokertymä-kirjaus
 - Taksan leikkaaminen 30 milj. €
 - Kannuste edullisimman valmisteiden valintaan
 - Arvioida, onko tarvetta portaittain muuttuvaan taksaan
 - Tarvitaanko erillistä reseptin toimitusmaksua?
 - "Suorakorvausmalli": ansainta varastoinnista, toimittamisesta, kelan suorakorvauksesta ja neuvonnasta
 - Seurantaryhmästä:
 - miten kompensoidaan uudistuksessa häviävillä menetys?
 - Voidaanko tavoitella potilaan maksuosuuksien pienentämistä lääkehoidossa?
- Käsittelyjärjestys

Ryhmätehtävän III purku: Apteekkitoiminta HE 1/2 - Seminarium

- Asiat säädösmuutoksiin
 - Apteekin tehtävät
 - Apteekkipalvelut, sääntelykehikko HVA-palveluiden tuottamiseen?
 - Annosjakelu
 - Lääkevalmistus
 - Yhteistyömuodot
 - Tukkupalautukset
 - Verkkoapteekkitoiminta
- Tarvittavat selvitykset

Ryhmätehtävän III purku: Apteekkitoiminta HE 2/2 - Scientia

- Asiat säädösmuutoksiin
- Lääkevalmistus (direktiivi)
 - Hinnoittelu ja korvattavuus - YA yhteys, taksa yhteys
 - Huoltovarmuus ja varautuminen - ohi hankkeen?
- Etäpalvelut: tiedonhallinta ja puolesta asiointi, lääkemääräys- ja korvaustietojen käsittely, lääkeneuvonta, EHDS
- Osakeyhtiöt, proviisoriomisteisuus - selkeä kirjaus
 - Vaikuttaa talouteen, onko kannusteita olla siirtymättä?
 - Vaikuttaa tehtävien organisointiin
- Seuranta, ohjaus ja valvontamandaatit
 - Alueellinen apteekkityön mittarointi
 - Jos apteekki suljentaan, miten voidaan mitaroida siitä tapahtunutta?
 - Muuttuuko kokonaisuus?
- Tarvittavat selvitykset
 - Omistajuus
 - Yhteisvaikutukset eri skenaarioissa
 - 5 tukevaisuuskuvausta
--> vaikutukset

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Tiedonhallinta – neljäs työosuus

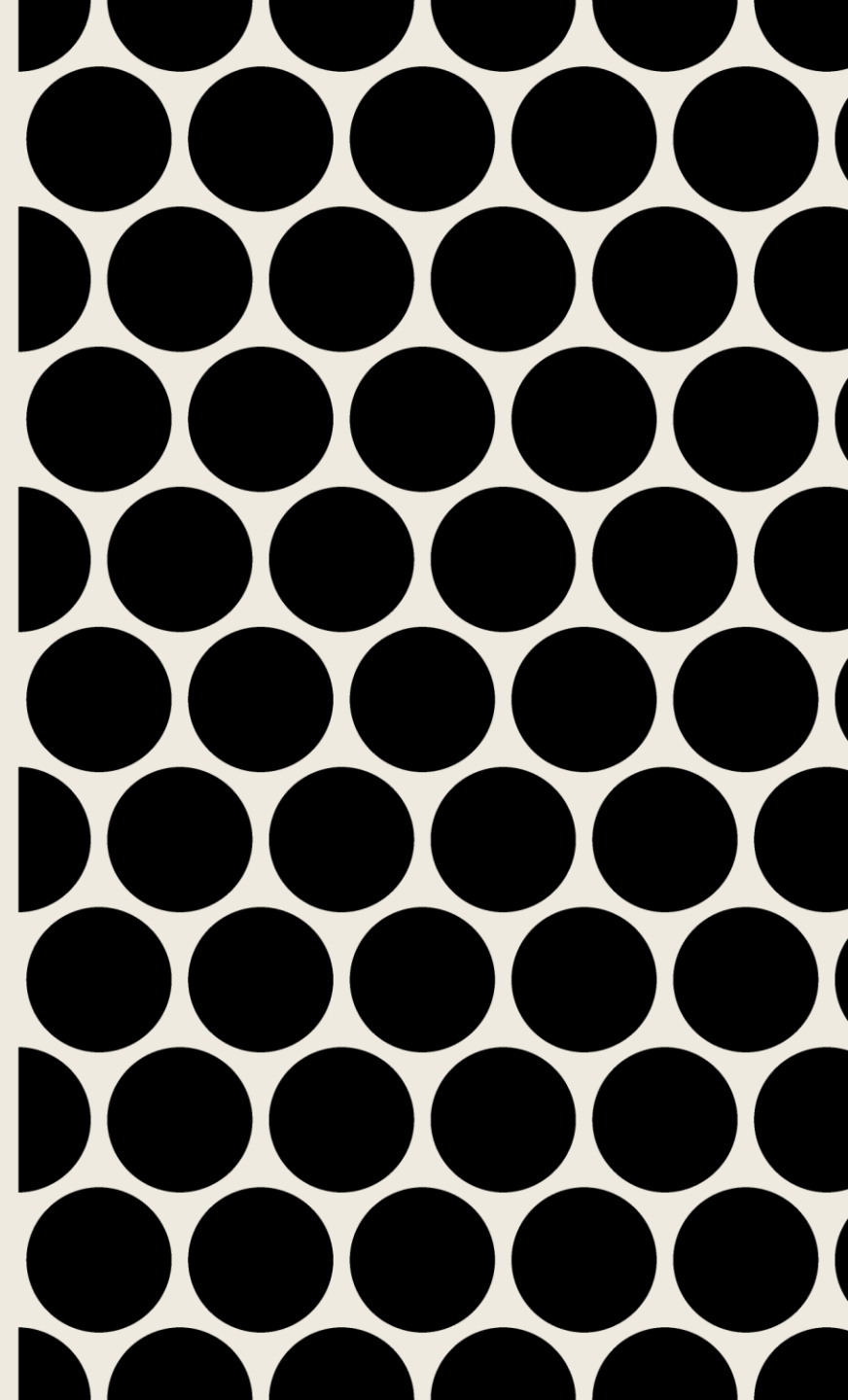
Ryhmätehtävän IV: Tiedonhallintamuutokset

- Lääkehoidon konseptiin evästyksiset (reseptikeskuksen kehittämispolun päivitys)
- Mikä apteekkitoiminnassa muuttuu, joka vaikuttaa tiedonhallintaan /edellyttää kehittämistä?

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Syksyn työn organisointi

Työhön tarvittavat alatyöryhmät 1/2

Laskentaryhmä

- Data
 - Fimean aineistot: tukkumyynti, apteekkitaloustiedot, apteekkirekisteri
 - Kela aineisto: reseptikeskus
- Tietojen kokoaminen ja hyödynnettävyys
 - STM tietopyyntö?
 - THL:n sote-rahoitus, hanke voi tuottaa tietoa (palvelukäyttö, henkilöstömäärä, ym. Kysymykset - tilastokeskuksen moduulit)
- Jäsenet
 - Fimea, Kela, KKV, VM, THL, VATT
 - Antti S, Matti S, Leena R, Antti H, Jaana H-A, Hanna K,
- Työskentelymalli
 - Nimettävä organisaatio, joka on vastuussa --> Fimea? STM?
 - Eri tahojen pääsy aineistoon?
 - Yhteinen hiekkalaatikko?
 - Yksi laskee, muut kommentoi ja ideoi? Vai olisiko mahdollista päästä useamman käsittelemään dataa?
- Työn aloitus
 - Syksyllä, kun valmisteluryhmä saanut skenaarioita kokoon

Työhön tarvittavat alatyöryhmät

Muut ryhmät

- Oikeudellinen pohdinta
 - yhtiömuoto
- Verkkoapteekkitoiminta?
- Lääkevalmistus selkeä Fimeassa
 - Korvattavuus hankala asia --> myöhemmin?
- Hyvinvointialueiden mukaan otto - keskustelutilaisuus?
- Itsehoitolääkkeet
- Annosjakelu
- Työn aloitus
 - Aikataulutetaan STMssä
- Työskentelymalli?

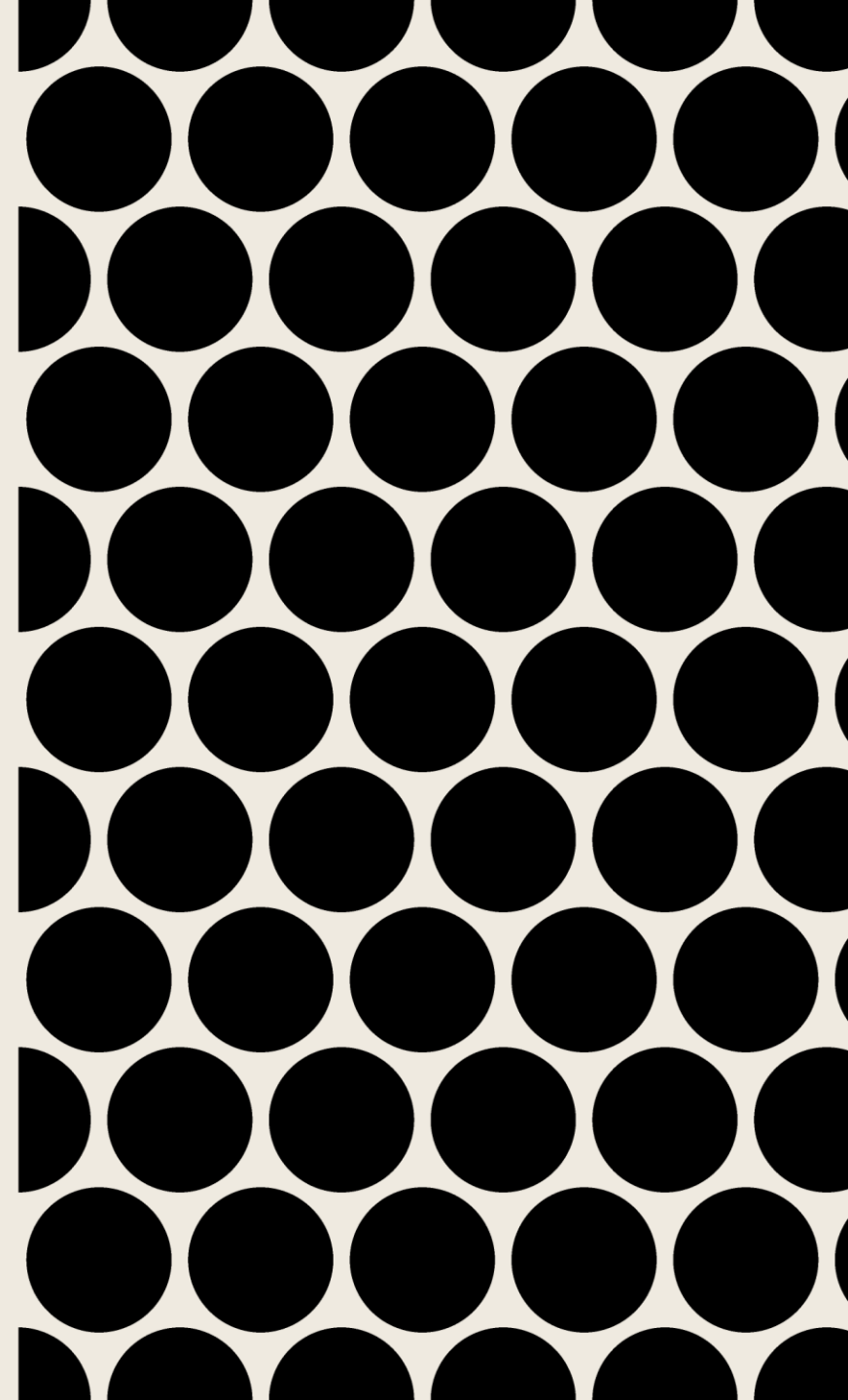
Kokoukset

- Toistuva varaus kalenterissa 2 vk välein
 - Peruutetaan tarvittaessa tai otetaan varauksia alatyöryhmille
- Laskentaryhmä koolle elokuussa suunnittelemaan työtään

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Työpajan lopetus

Päivän yhteenveto ja seuraavat askeleet

- Työn perustalta laaditaan työn projektisuunnitelma
 - Kesän aikana voi vielä olla yhteydessä, jos jokin asia jäi sanomatta
 - Varmistamme tässä vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisen
- Elokuussa työ käynnistyy valmisteluryhmän kokouksella
29.8.2024 klo 10.30-12

Apteekkitalouden ja –toiminnan vaikuttavuustavoitteet

- Kehitetään apteekkitoimintaa (sis. verkkoapteekki) ja lääkkeiden koneellista annosjakelua kustannustehokkuuden, lääkitysturvallisuuden ja henkilöstöresurssien tehokkaan käytön lisäämiseksi
- Toteutetaan 30 miljoonan euron vuosittaiset säästöt julkiseen talouteen vuodesta 2026 alkaen
- Turvataan lääkkeiden saatavuus, huoltovarmuus ja maanlaajuinen apteekkiverkosto
- Lisätään lääkkeiden hintakilpailun edellytyksiä
- Vähennetään lääkehävikkiä ja –jätettä

Apteekkijärjestelmä toimii kiinteänä osana sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmää

Kiitos!

Sosiaali- ja
terveysministeriö